

Ders : Maliye Politikası

Konu 9 : Bütçe açıkları, Hazine Ve Merkez Bankası -II

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

Hazinenin işlevleri

1. Devletin taşınır ve taşınmaz her türlü malvarlığını korumak ve yönetmek, bu mal varlığını değerlendirmek
2. Devletin nakit akımını düzenlenmesi. Bu anlamda devletin kasası. Devletin gelir ve giderlerinin zaman ve yer itibariyle uyumlandırılmasını sağlanması
3. Devletin parasının yabancı paralarla değişimi konusunda kural koyucu ve uygulayıcısı
4. Madeni paranın basım ve dağıtımının yapılması
5. Devletin tüzel kişiliğini temsil etmesi nedeniyle devletin sermayedarlık hakkının temsilcisi (KİTLER, üzerinde finansal yönetim merkezi konumu)
6. Devlet adına borçlanmanın karar vericisi ve uygulayıcısı
7. Devlet aleyhine açılacak mali davalarda hukuk müşavirleri aracılığıyla yönetimi, yargı önünde temsil edilmesi.(örn. Hazine avukatı)
8. Devletin dış ekonomik ilişkilerini yürütülmesi ve uluslararası ekonomik kuruluşlar nezdinde devletin temsilinin sağlanması

Hazinenin işlevleri

Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğüne 4059 sayılı Yasayla verilen görevler

- Hazine işlemlerini yürütmek,
- Devlet giderlerinin gerektirdiği nakdi sağlamak,
- Devletin genel bütçe ile ilgili yurt dışı ödemelerini yapmak, iç ödemeler ve dış ödemeler saymanlıkları kurmak ve yönetmek,
- Devlete ait para, kıymetli maden ve değerleri muhafaza etmek, yönetmek ve nemalandırmak
- ...

<https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-genel-mudurlugu-hakkinda>

Hazine gelirleri

- Vergi, resim harç, gibi zorunlu gelirler
- Devletin taşınır ve taşınmaz mallarının satışı, kiralanması veya başka şekilde işletilmesi karşılığı elde edilen gelirler
- İktisadi işletmelerden elde edilen gelirler (karlar, kar payları)
- Sermaye gelirleri (özelleştirme gelirleri)
- Çeşitli iç ve dış hibe ve yardımlar
- Devlete ait bazı tekel hakları ve imtiyazların belirli kurum ve kuruluşlara kullandırılmasından elde edilen gelirler
- Kamu parasının yatırıldığı bankalardan elde edilen faiz gibi gelirler
- Değerli kağıtların satışından elde edilen gelirler
- Vergi cezaları, trafik cezaları ve diğer para cezaları

Devletin giderleri

- Devlet hizmetlerinin gerektirdiği mal hizmetlerin satın alınması, kiralanması karşılığı yapılan ödemeler
- Kamu çalışanlarının ücretleri
- Yatırım faaliyeti giderleri
- Sübvansiyon ve destekleme giderleri
- Devletin iç ve dış borçlanmalarının vadesi gelen faiz ödemeleri
- Başka devletlere yönelik hibeler
- Savaş, deprem gibi olağanüstü durum giderleri

Gelirlerin zaman ve mekan olarak denkleştirilmesi

1. Paranın fiilen taşınması
2. Tek hazine hesabı
3. Nakte dayalı ödeme sistemi
4. Tek hazine kurumlar hesabı (2018)

Tek hazine kurumlar hesabı

9 Ağustos 2018 PERŞEMBE

Resmî Gazete

Sayı : 30504

YÖNETMELİK

Hazine ve Maliye Bakanlığından:

TEK HAZİNE KURUMLAR HESABI UYGULAMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliđin amacı, Tek Hazine Kurumlar Hesabının işleyişine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, malî kaynakları karşılığı ilgili kamu idaresince Hazineden alacak kaydedilmek üzere Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulaması kapsamında değerlendirilen kamu idarelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 12 nci ve 16 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliđin uygulanmasında;

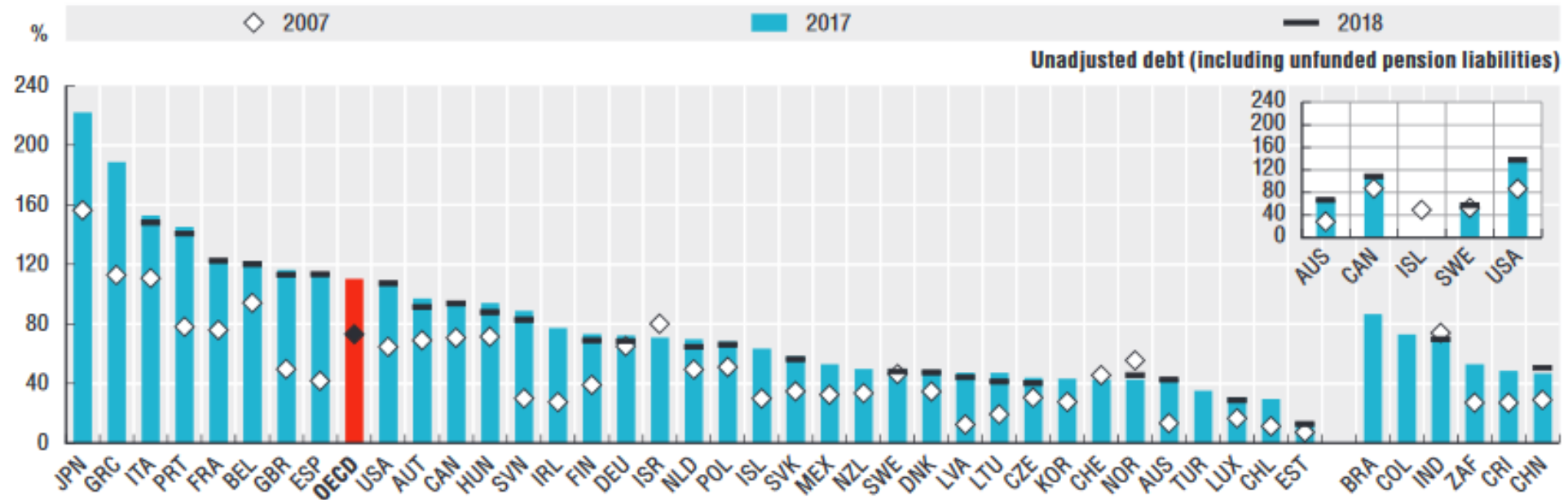
a) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

Devlet borçları

OECD (2019), *Government at a Glance 2019*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/8ccf5c38-en> ●

2.9. General government gross debt as a percentage of GDP, 2007, 2017 and 2018

Merkez Bankası /Hazine Bağımsızlığı

Merkez Bankasının bağımsızlığı, Bankanın para politikasının hiç bir siyasal baskıya maruz kalmaksızın uygulanabilmesidir.

Merkez bankalarının bağımsız olup olmaması konusunda farklı iki karşıt görüş bulunmaktadır.

Benzer bir tartışma, Hazinenin bağımsızlığı için yapılmaktadır.

Ancak Hazine bağımsızlığında daha çok mali kural konusu üzerinde durulmaktadır.

Mali kural

Mali kural; kamu harcamaları, vergi oranları ve devlet borçları gibi maliye politikası göstergeleri üzerine sınır koyan düzenlemeler olarak tanımlanabilir.

Bazı ülkelerde mali kurul ve/veya konseyler ya da parlamento bütçe ofisleri uygulamaları mevcuttur.

